

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Gravaminele naționalităților.

Stabilite din partea dlui Iászi Oszkár.

Cu privire la gravaminele de caracter economic ale naționalităților nemaghiare din statul ungar, păreri domnului Iászi Oszkár sunt următoarele:

„Năcazurile economice ale populației naționaliste sunt în general aceleași, ca și ale poporului maghiar. Lipsă de cultură intelectuală și economică, câștig mic, lipsă de industrie, care ar putea să dea ocupațiune puterilor de muncă prisositoare pentru agronomie, caracterul usurar al creditului, și pentru o agronomie intensivă lipsa de pământ și de pășune, din care pricină tot mai puțin își află acoperire trebuințele populației ce crește mereu.

Năcazul cel mai mare al țărânului maghiar: *latifundiile*, pe țărânii români îi apasă cu mult mai puțin; ba Ardealul cu drept cuvânt poate fi numit patria micilor moșieri. Dar nivelul economic al poporului român, cu toate acestea, e cu mult mai adâncit decât al Maghiarilor, ori al Sașilor, și pe multe locuri numai faptul, că e grozav de nepretențios, îl face să iase biruitor față de celelalte neamuri în lupta pentru câștigarea de pământ.

Pe temeiul unor studii amănunțite serie în materia aceasta Eber Ernő următoarele: „Am auzit de multeori părerea în Ardeal, că un motiv mare al ruinării maghiarimei e lățirea luxului. E adevărat. Maghiarul trăește mai bine decât Valahul. Dar nu e oare esagerare și greșală, când se numește lux un mod de traiu, cum e al Maghiarilor? Nu e esagerare și nu e greșală oare a învinovăți pe Maghiarul din Ardeal, că face lux, fiindcă mănâncă pâne de secară în loc de mălaiu, poartă haine de postav, nu numai suman, în zile de sărbătoare își îmbracă mai bine muerea, poartă cisme, nu opinci, are două odăi la casa în care locuște, nu numai una, și de douăori în săptămână mănâncă carne, nu numai mămăligă? Alimentarea grozav de rea a poporului valah, îmbrăcăminte sa strămoșască și reducerea pretensiunilor sale cu privire la lux: nu pot să formeze măsura pentru stabilirea modului de traiu al poporului maghiar, și nici motivul de a-l acusa, că e risipitor“....

Productele micului agronom valah, adevărat, sunt din cele mai primitive, iar consumația sa foarte nepretenșivă. Micul agronom maghiar produce mai mult, și consumă cu mult mai mult decât Valahul. Aceea ce produce micul agronom Sas e apoi cu mult mai bun decât ce produce Maghiarul, iar consumația sa e cevași mai mare. Felul de a purta economia nu e astăzi la țărânul Valah cu nimic mai bun ca înainte de decenii, și în Europa numai popoarele din apropierea Asiei mai au un astfel de sistem în lucrarea pământului.

Cu toate, că în unele ținuturi, mai ales pe unde Românii au fost scutiți de jobăgie, iar comunicarea

directă cu Sașii a avut asupra lor efect educativ, nivelul cultural și economic al poporului român începe să țină concurența cu al Maghiarilor, ba și cu al Sașilor, — în general caracterisarea de sus corespunde fără îndoială adevărului.

Remânerea îndărăt a poporului român, și peste tot a populației naționaliste, cu excepția Sașilor, își are însă izvorul în mai multe motive. Locuind de regulă în ținuturi inproductive dela periferii, nu a putut ajunge la vre-o economie mai mare, care e fundamentul industriei și al comerțului. Acesta e motivul, că pecând la Maghiari, din o mie de oameni numai 481 sunt muncitori de pământ, la Slovaci 563, iar la Români 663 trăesc din cultivarea pământului. Apoi e afară de orice îndoială, că numai o economie intensivă, modernă, pusă pe baze cooperative, a micilor moșieri, poate să fie astăzi forma înaintării economice, iar nu petecuțele mici de pământ, încărcate de datorii, ca cele din ținuturile naționaliste.

Din aceste două motive, la cari fără îndoială vin adaogate și asupririle politice și administrative, se naște motivul al treilea, care e următorul: cultura intelectuală e cu mult mai inferioară în ținuturile naționaliste, și prin aceasta se împedă în mod grav și dezvoltarea economică.

„Motivul nepriceperii sale, — spune Eber despre țărânul român, — e acela, că în școala populară nu i se împărtășesc elementele cunoștințelor necesare“.

E adevărat, că forța fanatică a vieții religioase, mai ales la Români, contribuie în mod impedecător la înaintarea economică. Dar factor însemnat în acest rezultat negativ e și lipsa desăvârșită a unei instrucții populare speciale în ale economiei. Autorul de sus vrea să ne liniștească conștiința în chestia aceasta cu următoarea rezonană:

„E cert, că pe seama micilor proprietari români astăzi nu există instituțiuni de stat, în cari și-ar putea însuși cunoștințele agronomice. Dar a pretinde, ca statul ungar să ridice și alte instituțiuni de învățământ, nu numai maghiare, ar fi nebunie. Când stabilim deci, că naționalitatea valahă nu se împărtășește de instrucție inferioară și superioară agronomică, că ea nu-și poate înmulți cunoștințele economice, nici în institute agronomice de învățământ, nici în școale, nici în cursuri, nici din conferențele populare agronomice, nici din cărți și nici din ziare (fiindcă toate sunt maghiare): nu facem imputare statului, ci cerem de urgență, ca școalele valahe să pregătească astfel elevii, ca să nu poată fi eschiși din aceste instituțiuni de stat, pentru necunoașterea limbei maghiare“....

O argumentare slabă, care nu numai că stă în contradicție cu cele mai fundamentale pretensiuni ale statului de drept, dar mai recomandă și un leac imposibil, după cum se va arăta la chestia școlară.

E numai natural, că pe lângă o agronomie și prăsire de vite izolată și înapoiată, pe lângă analfabetism, prejudeții religioase și domnia arbitrară administrativă, — în ținuturile naționaliste, mai ales la Români, înflorește frumos și usura capitalismului. Din comunicările oamenilor vrednici de crezământ, cari cunosc temeinic raporturile, știu, că la institutele noastre de bani, creditele cu 20%, și 30%, ba chiar și 40% interese, sunt la ordinea zilei. Firește, ascunse sub mantaua diferitelor taxe și competențe. Înființarea institutelor de bani se face sub lozincea națională. Inteligența română apoi le înființează pentru a crea pe seama fiilor ei un mod de traiu, căci sunt isoiați de funcționarii de stat și comitatensi, întărindu-și însă totodată și influența politică. Iar băncile „patriotice“ astfel vreau să aducă ținutul respectiv la dependență politică!

Farkas Pál a făcut „desvălin groaznice“, despre uzurările băncilor române. Adevărul e însă acela, că aceste odioase afaceri nu sunt legate de naționalitate, pentru că capitalismul e internațional. Nu are nici un scrupul, nici național, nici moral. De fapt întregul registru de păcate poate fi deci cu ușurință aplicat la institutele „patriotice“ de bani. Singura deosebire e aceea, între băncile „patriotice“ și cele „naționaliste“, că față de populațiunea naționalistă mai săracă și mai înapoiată se aplică forme mai grave de uzură, și că băncile naționaliste jertfesc mai mult pentru scopuri culturale naționaliste, decât cele patriotice pentru scopuri culturale maghiare.

Abstragând dela toate acestea, e numai firesc lucru și corespunde dezvoltării economice, dacă afacerile de bani ale unui ținut se fac cu ajutorul capitalului îngrămadit acolo și prin persoane cari cunosc cu temeinicie raporturile locale. Abatere făcând dela orice gând șovinist ori naționalist, e cert, că inteligența naționalistă e în favor pe orice teren în chestii de conducere a afacerilor locale. Situația aceasta e numai unul din ramurile principiului guvernării de sine.

Înțelepțește a vorbit deci Hantos Elemér, când cu ocaziunea înființării alianței institutelor de bani ardeleni a spus, că: „Lățirea și întărirea crescândă a institutelor de bani naționaliste este a se atribui faptului, că închiegate fiind ele în organizarea lor, se sprijinesc unele pe altele și se năzuiesc a introduce întocmirile tehnice de bancă cele mai moderne. Cheia estinderei institutelor naționaliste de bani este aceea, că ieftin, grabnic, cu dibăcie și cu modestie dau banul acolo, unde este trebuință de el“.

Dar nu numai uzura institutelor de bani, ci și cea de altă natură stoarce puterea de viață a poporului. În fiecare sat românesc, fie cât de înapoiat, se găsește câte o casă mai mare, mai frumoasă, mai modernă. E casa cărcimarului, care e și boltaș, casa usurarului, înfolit bine din pretensiunile avute la bieții țărani.

Oamenii aceștia lucră de regulă cu 100%, și stau la dispoziția țăranilor și în alte năcazuri, mai ales la mijlocirea de împrumuturi dela bănci, firește pentru provisie înaltă....

Pel lângă anarhia din jurul împrumutului vine pusă apoi anarhia valorisării. Nime nu se gândește la vre-o întovărășire în scopul valorisării produselor, ci fiecare țăran își duce la piața îndepărtată produsele, cari au un preț minimal. Lucrul acesta răpește două trei zile din timpul de muncă al țărânului, iar obiceiul de a mai da și pe la cărcimă, când vine dela târg, duce la ruină materială.

Dar aceea ce face mai gravă situația economică a țărânului e împrejurarea, că față de creșterea populațiunii, și în urma economiei estensive de câmp, pământul e tot mai puțin. Din motivul acesta prețul pământului s'a urcat îngrozitor. Astăzi pământul e și pentru țărânul naționalist culmea doririlor sale, ca pentru țărânul maghiar. Si aici zace espicarea amărăciunii provocate de nefericita politică de colonizare a guvernului. Politica aceasta se face astăzi în general cu niște mijloace atât de sărăcăcioase, încât ea, atât în politica agrară, cât și în cea naționalistă, poate fi considerată ca o evanțitate negligeabilă. Pe teren economic ea nu e alta, decât o parte din acțiunea de salvare a nobilimei scăpătate. Cu referință la naționalități e adevărat apoi aceea ce scrie Argus, anume:

„...Fiecare om, care a fost prin ținuturi naționaliste, a putut esperia, că țărânimea de altă limbă, care se ocupă cu agronomia și prăsirea vitelor, duce lipsă în mare măsură de cele mai necesare condițiuni de traiu: de pământ și de pășune, din care motiv e silită să lupte amar pentru pânea de toate zilele, și pe multe locuri, ca să nu moară de foame, își părăsește satul și-și caută altă patrie. Guvernele noastre țin rezervate moșile statului pentru scopuri de colonizare, și conduse de puncte de vedere mai înalte de stat, — colonizează maghiari neaoși, aduși de regulă din alte ținuturi, pe acolo, pe unde populațiunea băstinașă se află în miserie din lipsa pământului. O astfel de importare supără apoi grozav populațiunea băstinașă, văzând ea cum guvernul protejează pe „streini“, iar pe cei de acolo îi desconsideră. Colonistii acestia importați rareori se validează. Partea cea mai mare dintre ei, în urma inclinațiilor lor și a modului de traiu, nu se pot nici de cum acomoda, și cu încetul dispar, iar Slovaci ori Românii, nepretențiosi, jilav și acomodabili, pe lângă toată miseria în care se află, rămân! Moșiile erariale și fundamentale le capătă în arendă, prin licitație ori fără licitație, aceia, cari câștigându-și, ori aflându-se pe calea de a-și câștiga „merite patriotice“, dispun de protectori și protecție, ori le capătă usurariul de pământ, evreu ori neevreu, care, pământul plătit cu 10 coroane de jugăr, îl dă țăranilor, flămânzi după pământ, în subarendă, cu 20-40 coroane de jugăr! Pe lângă o astfel

de manipulație nu e de mirat, că în popor s'a lătit convingerea, cumcă statul s'a aliat cu Evreimea pentru a exploata poporul.

Are dreptate Argus. E de prisos a se mai spune, că politica aceasta, chiar și din punctul de vedere special național, e o nărozie, căci stă în contrast desevarșit cu legea fundamentală o asimilației, după care marea înghite insula, și se bazează pe presupunerea imposibilă, că cu timpul insula va înghiți marea! Resultatul final natural apoi e a-cela, că câteva sute de coloniști maghiari se contopesc, după limbă și obiceiuri, în marea streină naționalistă.

Dar și din punct de vedere economic experimentul e nefericit, pentru că coloniștii statului, desmerdați cu sprijinul, devin domni comoz și nu pot ține concurența economică cu țărănimea română, învătăată să lupte pe moarte pe viață.

Astfel ajunge apoi să fie îmbrățișarea economică a țărănimei a doua pretensiune a politicii naționaliste. Partidele naționaliste, cu excepția Sașilor, o reclamă în măsură foarte neperfectă, și ele se mulțimesc cu dezvoltarea chestiei financiare (de bănci), care e mai de importanță pentru clasa mijlocie. Tovărășiile sunt mai negleșite decât în ținuturile maghiare.

Politica conștientă economică aduce roade mai îndepărtate în dezvoltarea socială, și condiționează și astfel de forțe intelectuale și morale, de cari nu prea dispun nici Maghiarii, cu atât mai puțin naționalitățile, iarăși cu excepția Sașilor.

Nu poate nici statul maghiar să o facă, deși o politică economică bine combinată și croită în stil mare e singură în stare să lege naționalitățile de maghiarime, prin comunitatea de interese.

*

Adevărat, — încheiem noi. Guvernul ar trebui să inaugureze deci o politică economică sănătoasă, care să nu țină în vedere numai interesele Maghiarilor, Săcuilor, Ciangărilor, ci ale tuturor popoarelor din patrie.

Nu e înțelegere. Domnul Justh Gyula a comunicat ieri, Marți, ministrului-prezident, că partidul seu nu poate accepta proiectul guvernului referitor la regularea dreptului electoral, din motivul, că nu e pus pe bazele votului universal. Pertractările dintre guvern și Justiști sunt deci terminate. Dieta își va continua Vineri activitatea, disoutând mai departe asupra legilor militare, iar opoziția lui Justh va continua cu obstrucția, dacă cumva oamenii nu se vor mai resgândi. Pentru că e aproape sigur, că dacă dl Lukács nu va putea face ordine în dietă, și va trebui să se retragă și el, locul seu are să-l iee unul, care nu va mai sta de vorbă cu opoziția!

3/16 Maiu. Zi de mare însemnătate istorică e ziua de mâine, care între alte împrejurări, mai prielnice, ar trebui să fie prăznuită ca o mare sărbătoare națională: ziua memorabilei adunări din Blaj, ținută înainte cu 64 de ani. Dar fiindcă nu o putem prăznui așa cum am vrea și am dori, să o prăznuim în sufletul nostru, aducându-ne cu pietate și cu recunoștință aminte de figurile mărețe ale trecutului nostru, cari au pus adunarea la cale, și de poporul bun și ascultător, care în urma glasului de chemare al mai marilor sei, s'a prezentat în număr atât de impunător la acea adunare, pentru a jura credință pentru toate vremile tronului, neamului și patriei, trinitatea la care poporul român din patria aceasta a ținut totdeauna și ține și astăzi cu atâta sfințenie!

Serisoare din America.

Ce spun ofițerii și martorii oculari despre scufundarea vaporului Titanic?

Nu știu dacă în lumea veche se vorbește cu atâta interes despre înfiorătoarea scufundare a celui mai gigantic vapor din lume, ca la noi, în America.

Las că este cel mai trist accident întâmplat cândva pe valurile Oceanului, când s'au putut vedea scenele cele mai tragice între bărbat și soție, părinți și copii. Deci nu e mirare, că foile americane, fără excepție, apar în câte 10 ediții pe zi, întrecându-se a da cettitorilor iocana cea mai fidelă a catastrofei îngrozitoare.

Despre întâmplarea catastrofei s'au spus multe, unele mai mult, altele mai puțin adevărate.

În fine după ce ofițerii scăpați au ajuns arestați și aduși în fața senatului, după spusele lor și ale martorilor oculari, iată cum s'a întâmplat ciocnirea:

Vaporul Titanic era cel mai mare și cel mai iute din lume.

Este cunoscut, că până în prezent Compania Cunard avea cele mai mari și mai iute vase, cari făceau drumul până la New-York în 4 zile și jumătate, bună oară: Mauretania și Lusitania. Ofițerii vaporului Titanic își dedeau toată silința să facă drumul numai în 4 zile, pentru a se ridica peste recordul vaselor Mauretania și Lusitania.

Vaporul Titanic era în drum la depărtare de 1700 mile, în noaptea de 14 Aprilie, mergând cu toată înțelea lui.

Pe vapor era tocmăit bal de elită, unde curgea șampania ca ape. Cei mai tineri dansau pasionați; iar cei mai bătrâni, din trecere de vreme, își scuturau busunarele în cărți de joc.

Căpitanul Ted Smith primește de odată știre telegrafică dela vaporul francez La Provence: „Grijește, că întâlnești munți de gheață în drum”.

La aceasta căpitanul Smith încrezut în mărima vaporului răspunde un scurt: „Mulțumesc”.

Puțin îngrijat totuși dă ordin inginerilor și sub-căpitanului să dea vaporului numai forța jumătate.

Pentru un moment ordinul a fost ascultat. Căpitanul se reîntoarce la bal.

Menagerul vaporului, Ismay, temându-se, că nu cumva vaporul să întârzie, dă ordin să se folosească forța toată.

Căpitanul simțind, că vaporul este în viteză mare, iute merge la vice-căpitan, cerându-i socoteala cum de nu ascultă comanda?

El răspunde: „Menagerul mi-a dat ordin”. La aceasta Căpitanul i pune revolverul în pept zicându-i: „Pe apă eu sunt mai mare”.

În acest schimb de vorbe vaporul s'a ciocnit de munte de gheață.

Muntele de gheață avea o înălțime peste suprafața apei de 80 urme, iar în adâncime cam la 1000 urme. Pe coastele lui curgea spa ca un cataract.

Ciocnirea s'a făcut la orele 10.45 seara.

Vaporul Titanic a dispărut total sub apă la 2.30 noaptea.

Înainte de a ajunge în port vaporul „Carpathia”, care aducea pe cei salvați de pe vaporul „Titanic”, s'a telegrafiat de pe vapor la New-York, ca să se aducă în port cămeși și haine, din cauza că cei mai mulți din cei salvați de pe „Titanic” fiind surprinși fără de veste de catastrofa vaporului, au părăsit așternuturile așa cum se aflau, numai în cămeși, iar hainele și tot bagajul le rămăsese pe vapor, neputând fi încărcate pe bărci.

În portul unde avea să sosească „Carpathia”, așteptau ambulanțele ca să transporte la spitale pe cei răniți. Jumătate din populația New-York-ului aștepta cu nerăbdare în port sosirea vaporului „Carpathia”, ca să vadă pe cei salvați. La debarcare au năvălit în port reporteri de la toate gazetele, ca să ia note mai exacte de la martori, cari au putut vedea cu ochii lor nenorocirea și să servească gazetelor știri mai precise, apoi în știrile telegrafice s'au strecurat multe erori.

Multe din ziare publicaseră fel de fel de rapoarte, cari aveau pretenția de a fi exacte, când de fapt lucrurile se petrecuseră cu totul altfel de cum le descriau ele.

Ziarele dăseră informațiuni că căpitanul vaporului „Titanic” Ted Smith s'ar fi refugiat și el pe barcă, apoi că nici un pasager de clasa a treia n'a fost salvat.

Îtă însă cum deservu martorii oculari nenorocirea vaporului:

Când a ajuns vaporul „Carpathia” la fața locului, a fost o jale de nedesori la vederea pasagerilor refugiați pe bărci. Cei mai mulți erau numai cu cămeșile pe ei,

tremurând de frig. Pasagerii de clasa a treia, (femeile) erau într-o stare și mai de plân. Când s'a văzut pericolul și după ce s'au slobozit bărcile, parte din pasageri năvăleau asupra lor ca să se coboare în ele, însă căpitanul a dat ordin marinarilor să-l oprească, ca să se poată urca întâi femeile pe bărci, fără deosebire de clasă. În învâlmășeala aceea marinarii au trebuit să se servească de revolvere contra acelor dăntre pasageri, cari voiau să se refugieze pe bărci, înaintea femeilor. Trei italieni îndrăzneți au fost împușcați în îmbrânceala aceea. Alți trei pasageri de clasa a treia numai prin amenințări cu revolverul au putut fi opriți de a se refugia pe bărci.

Femeile au fost toate salvate, afară de acelea, cari nu voiau să se despartă de bărbai lor.

Donă dintre bărci s'au scufundat în momentul când „Titanic” s'a lăsat în jos, fiind trase de vultorea apei.

Căpitanul Smith, căpi-va ofițeri și șeful inginer, când au văzut că numai e nădejde de scăpare, s'au împușcat.

Pe când „Titanic” își aștepta sfârșitul, muzica de pe el, cânta fără întrerupere cunoscutul cântec american: „Mai aproape Dumnezeu meu de Tine!”

În sfârșit vaporul s'a prăbușit la vale, și strigătele desparate au umplut văzduhul, acoperind notele muzicii, apoi în locul uriașului vapor s'a lăsat tăcerea morții, doar vâlcărele de groază ale celor de pe bărci mai turbau pustul apei. Pe la orele 2 și 20, „Titanic” a dispărut cu totul în apă.

Apa era lină, dar presărată cu trupuri omenesti; unii se scuteau între moarte și viață pe suprafața ei, până când cuprinși de oboseală, valurile îi cuprinseseră între ele.

Pe vaporul „Carpathia” au scăpat 751 persoane, dintre cari în drum spre New-York, luni au murit doi, iar Merouri 4, astfel că la New-York au ajuns cu viață 745 persoane, dintre cari 210 personal și 4 ofițeri.

După orologiul vaporului, ciocnirea vaporului „Titanic” cu stâncă de gheață s'a întâmplat pe la orele 10.45, în noaptea de Duminică spre Luni. Unii dintre pasageri, cari au simțit aguditura; au eșit afară să vadă ce e, dar ofițerii vaporului le-au spus, că vaporul are ceva, ei însă n'au bătut frică de nici o primejdie. În același timp însă personalul vaporului pregătise bărcile de salvare, până când în sfârșit li s'a spus și pasagerilor să iasă în partea de deasupra a vaporului. Înainte însă de a se spune pasagerilor de a părăsi partea de jos, ofițerii alegeau familiile din clasa I-lea, și II-a și le spuneau să meargă la bărci ca să nu se facă mare învâlmășeală. Ofițerii spuneau totuși, că „Titanic” e astfel construit, că nu se poate scufunda, dar în același timp învâlmășeala deasupra vaporului și împușcături de revolver prevesteau, că primejdia e la ușă.

Iocana despărțirii a fost foarte jalnică. Soțiile își sărutau bărbaii, cari aveau să rămână pe vapor, căci nu încăpeau pe bărci.

— Noi eram jos, în bărci, serie Miss Lily Bonnel din Jeungstown, Ohio, când vaporul se lăsa tot mai mult la vale! — Dacă ar fi fost bărci îndejuns, ar fi putut scăpa toți pasagerii, dar „Titanic” n'avea decât 16 bărci.

De altfel se spune, că în partea de la fund a vaporului, unde erau cei de clasa a treia, mulți au murit fără să se deștepte.

Cei de pe bărci au petrecut toată noaptea pe apă până la orele 8 dimineața, când a sosit vaporul „Carpathia”. Mai târziu au sosit la fața locului și alte vase care primiseră vestea prin telegrafia fără sârmă, dar n'au mai eșit flintă vie.

Îtă lista oficială asupra persoanelor cari erau pe vapor, și a acelor scăpați:

Clasa I-a 330 pasageri. Clasa II-a 320. Clasa III-a 750. Personalul vaporului 940, total deci 2340.

Dintre cei salvați sunt 210 din clasa I-a, 125, din clasa II-a, și 200 din clasa III-a. Total 535 pasageri. Din personalul vaporului au scăpat 4 ofițeri, 39 marinari, 71 focari și 96 chelneri. Total 210. Deci laoltă numărul celor scăpați atinge cifra de 745 persoane, iar pierși 1595.

Senatul american luând la răspundere pe cei 4 ofițeri scăpați, au mai scos la iveală, că unele vase erau aproape, dar n'au voit să dea ajutor.

Căpitanul Moore al vaporului Mount Temple acuzat, că pentru ce nu a mers în ajutorul naufragiului Titanic, spune: „Am primit telegrama dela Titanic că este în pericol, dar imediat am răspuns, că este de lipsă să vin în ajutor sau ba? La ce n'am mai primit nici un răspuns. Astfel am stat pe loc. Nu m'am grăbit a trimite ajutor, de oarece am înțeles prin firul telegrafic, că Titanic schimba telegrame cu vaporul Olimpic al aceleși companii, care se afla la o depărtare de 1200

mile și oare-i răspundea: „Am aprins toate cazanele, folosim cea mai mare viteză ca să-ți venim în ajutor, — Handock căpitan”.

„Căpitanul Ted Smith de frică să mă rescumpere cu preț prea mare pentru ajutorul meu, a cerut ajutorul vaselor companiei sale, care erau prea departe pentru el”. Vaporul Carpathia, care a scăpat pasagerii de pe luntrițe, pretinde 40.000 dolari.

Un matroz povestește, că mâna o luntre cu femei, când zărește pe căpitanul Smith lăptându-se cu ape.

Un alt matroz îi strigă: „Adă mâna, căpitane, să te scap”. El însă îi răspunde calm: „Mergi înainte, voi v'ati făcut datoria, eu merg după vapor”. Mai mult nu l-am zărit.

Un alt matroz spune, că a văzut cum vicecăpitanul stând pe punte deasupra — și-a pus revolverul în gură și s'a împușcat. Pe urmă s'a rostogolit peste bariera punții și a căzut în apă.

Pe vapor erau [mai mulți milionari, cari toți au perit. Cei mai de valoare, pe cari îi plânge lumea americană, sunt milionarul John Astor, care de curând s'a căsătorit a doua oară cu o fată tină. Acum se întorcea acasă din Paris, de unde auzind despre plecarea vaporului Titanic, a grăbit să ajungă la timp, pentru a se reîntoarce cu el. Al doilea bărbat însemnat a fost adjutantul prezidentului Taft, fost adjutant și al prezidentului T. Roosevelt. Acești doi bărbai s'au purtat foarte complexant față de femei, dându-le ajutor a se imbarca în luntri, în loc să-și scape viața lor.

O damă din Chicago, dimpreună cu fiica sa, aduce mulțumită publică în foaie, lui Astor, fiindcă a luat-o din mulțime și a pus-o în luntre zicându-i: „You next lady” (Dv. sunteți la rând, doamnă).

Al treilea bărbat însemnat a fost marele publicist englez W. Stead, care a plecat la America să țină o conferință.

Al patrulea a fost milionarul Straus, un evreu, mare filantrop, care în repetite rânduri a forțat soția sa, să meargă în luntre, dar n'a voit zicându-i „eu țin am trânt, eu țin vreau să mor”. S'au înecat amândoi.

Dimineața pe suprafața apei pluteau moarte 60 corpuri. Pe acestea le-a onles vaporul Mckey Bennet.

După ce corpurile au fost ridicate, s'a celebrat un serviciu divin de către preotul Rev. Canon Hind pentru cei morți, iar după terminarea serviciului au fost slobozite iarăși în apă, care era considerată acum drept mormânt.

Indiana Harbor, Aprilie 1912.

Preotul.

Din protopresbiterate.

Convocare.

Conferența preoțească din prot. Lupșe, conform desisului din anul trecut și normelor în vigoare, o declar convocată pe ziua de Luni 21 Maiu v. c. la orele 7 dimineața în comuna Runc din acest tract, pe lângă următoarea ordine de zi:

1. Serviciu divin cu invocarea Duhului sfânt, celebrat de preoții: Const. Giurgescu, Nistor Manciu, Vasile Boșca, Vasile Șpan, în biserica din loc. Predica o rostește Vasile Boșca. Serviciul urmează parastas pentru binefăcători și eshortațiune pentru popor, pontificând preoții prezenți.

2. Deschiderea și constituirea conferinței. Curențile. Propuneri de sine stătătoare etc. — Se esmit comisiunile pentru studierea actelor.

3. Critica serviciului și predicii, vizitarea cancelariei parohiale.

4. Raportul comisiei în cauza statutelor, resp. votarea statutelor fondului de ajutorare din tract, ce acum se înființează.

5. Raportul îndatnat asupra rapoartelor parohilor.

6. Cum se pot combate boalele venerice din popor. Dizertație de Simion Samuilă.

7. Se discută liber tezele: a) Relele alcoolizmului și mijloacele de a-l combate. b) Cum se pot contrabalanza moravurile rele ce le împoartă streinii prin comunele noastre?

8. Se dau sfaturi pastorale preoților în cașurile speciale ce le invocă ei. Protopopul accentuează scăderile mai mizerabile de cari suferă clerul tractual și cari trebuie îndreptate, dar laudă totodată și virtuțile în cari escelează.

9. Se împarte tractul în grupări religioase, provăzute în pct. 16. al instrucțiunii; se iau măsurile pentru facerea rapoartelor din pct. 17 al instrucției și mărturisirea preoților (p. 2)

10. Alegerea comisiei pentru pregătirea programei conferinței viitoare și încheierea.

La această conferință se invită a participa toți parohii și adm. parohiali, sub urmările prescripțiilor din p. 15. Instr.

Preștii să fie înveredeați, având a servi la parastas. De vestimente se îngrijește parohul local, ajutat de preștii vecini.

Ofenbaia, 26 Aprilie, 1912.

Vasile Gan
protopop, președinte.

NOUTĂȚI.

Din cauza sfintei sărbători. „Înălțarea Domnului”, numărul cel mai de aproape al ziarului nostru va apărea luni la orele obicinuite.

Tutunul și alcoolul. În ședința de Vineri a Academiei Române, profesorul Dr. G. Marinescu a făcut o comunicare interesantă, vorbind despre tutun și alcool. A expus, din punct de vedere sanitar, relele produse de fumat. Din alt punct de vedere însă, spune dsa, tutunul nu este privit cu ochi răi; așa Goethe bună oară s'a ridicat pentru apărarea fumatului. — Neasămănat mai rele și mai primejdioase sunt urmările alcoolului. Alcoolul este periculos și din punct de vedere social și moral. Este o strânsă legătură între alcoolism și criminalitate, precum și între alienație și alcoolism. Vorbitorul a arătat măsurile luate de Suedia, Norvegia și Franța pentru a combate plega răspândită a alcoolismului. La noi, la români, trebuie făcută o întinsă propagandă; în deosebi medicii, preștii și învățătorii sunt dator să lupte pentru stăpînire abuzului de băuturi spirituoase.

Congres. În zilele de 11—18 August a. c. se va întruni în Cracovia congresul esperantiștilor, la care s'au anunțat 2000 de persoane. Se va organiza o expoziție și se vor da reprezentațiuni de teatru în limba esperanto.

Împărat pierzând un proces. Se anunță din Berlin, că împăratul Wilhelm, cumpărând o proprietate, a pretins dela arăndașul cu numele *Sohst*, să elădească o nouă locuință pe teritoriul cumpărat, în considerare că așa pretinde contractul de arăndaș. Sohst a refuzat, iar împăratul Wilhelm i-a intentat proces. Judecătoria de prima instanță a dat câștig de cauză împăratului; însă tribunalele de a doua și a treia instanță au respins cererea împăratului, care va avea să plătească cheltuielile de proces.

Legea de imigrare americană. În zilele apropiate se va desbata noua lege de imigrare propusă de doi senatori americani. Proiectul acesta de lege pretinde să se ridice darea de cap cu 5 dolari; mai cere apoi dela imigranți să știe cetii și scrie în limba engleză sau în altă limbă. Măsurile acestea au stârnit reznen în multe părți ale Americii. De aceea Mercurul trecut s'au ținut adunări de protestare în New York, Boston, Philadelphia, Pittsburgh și St. Louis. Oratorii au osândit cu asprime tendința de control a proiectului de lege amintit, care este considerat ca vătămător al libertății și al intereselor Uniunii. America, înainte de toate, cere brațe muncitoare; din acest punct de vedere este indiferent cunoașterea scrisului și cetitului. La adunări au participat mulți membri ai congresului, promițând că vor combate proiectul de lege, de carese America are trebuință de imigranți.

Concertul Reuniunii de muzică. După mari efortări, din cauza puținului interes ce se arată față de instituția Reuniunii române de muzică din Sibiu, suntem — în fine — în plăcută poziție a anunța concertului public, această Reuniune va da un concert Vineri, înaintea Rusaliilor, sub conducerea noului dirigent D. A. Stubbe. Programul bogat al concertului, care se va ține în sala festivă a Muzeului Asociațiunii, îl vom publica în numărul viitor. După concert se va dansa. *Comitetul.*

Dorință ciudată. Un bratar din Arad s'a prezentat la oficiul de matriculare, declarând că i s'a născut o fetiță și vrea să-i dea numele *Titanic*. Matriculantul însă n'a permis numele acesta, — scriu ziarele aradane.

Monument artistului Liciu. S'a constituit în capitala română un comitet cu scop de a aduna un fond pentru monumentul lui P. Liciu. Face parte din acest comitet: doamna Aristizza Romanescu, dñii V. Arion, N. Iorga, C. Bacalbaș, C. Banu, arhiepiscopul Iuliu Scriban, M. Sadoveanu ș. a. Se vor trimite liste de subscripție dela Liga culturală în toate ținuturile locuite de români.

Oarele de cassă la „Albina” — Centrala în Sibiu se vor ține cu începere dela 20 Mai a. c. și până la alte dispoziții dela 7 dimineața până la 12^{1/2} p. m.

Cloțani cari aduc desastru. În împrejurări cu totul neobișnuite s'a cufundat Vineri un vapor norvegian, care plecase din Cristiania la Stettin. În mijlocul drumului căpitanul a voit să stărpească cloțanii, cari prea se sporiseră în vaporul încărcat de marfă. Coborându-se pe fundul vasului, a aprins un rug, cu gând ca fumul să omoare cloțanii. Gazurile dezvoltate au explodat deodată, vasul a luat foc și în câteva minute s'a cufundat. Dintre 18 marinari au scăpat 5; ceilalți cu căpitan împreună s'au înecat.

Ninsori în Rusia. Din Petersburg se vestea mari ninsori întâmplătoare în mai multe ținuturi ale Rusiei. Pe linia ferată Smolensk, din cauza omătului, s'a sistat circulațiunea, — în mijlocul lunii lui Mai 1912.

Canalul de Panama. Autoritățile din Statele unite se ocupă de pe acum cu chestiunea administrării canalului de Panama, a cărui deschidere se va face abia peste doi sau trei ani. Președintele Taft a propus o administrație militară și taxe egale pentru vasele tuturor națiunilor. Presa Americii face o puternică propagandă, cu scop ca la stabilirea taxelor de trecere să fie favorizate vasele americane.

Plată — cu bomba. Un atentat criminal se anunță din Atena. La o cărciumă din Pireu avea obiceiul să-și petreacă un oarecare *Arvantis*, om cheflu și rău de plată. Într-una din zile cărciumarul i-a declarat, că nu-i mai dă vin pe datorie. *Arvantis* s'a infuriat și cu o bombă a aruncat în aer clădirea întreagă a cărciumei. Exploziunea a omorât doi copii de-ai cărciumarului, și a rănit grav opt persoane.

Mulțămită. Marele mecenat al bisericii noastre, domnul *Vasile de Stroescu* s'a îndurat a dona în scopul zidirii școlii din loc frumoasa sumă de 500 cor. În acelaș scop am primit și dela direcțiunea inst. de credit și economii „Albina” 100 cor. Aluc marimimosilor donatori și pe calea aceasta cele mai sincere mulțămiri. Ofenbaia, 27 Aprilie v. 1912. În numele comitetului parohial gr. or. *Vasile Gan*, prez.

Morminte celtice. Într-o comună aproape de Alba-regală, cu prilejul unor săpături, s'au aflat rămășițele prețioase ale unui cimiter celtic. Caracterul celtic al cimiterului a fost stabilit din inscripțiunile pietrelor de mormânt și din obiectele de bronz aflate. În acelaș loc s'a mai descoperit o mare cantitate de urne. Toate lucrurile acestea se vor așeza în muzeul numitului oraș.

Epidemia bubatului bătut în șirurile armatei italiene din Tripolis. Faptul intrinsec a fost tănuț mult timp. Dar, după ce au sosit din Tripolis la Calabria unele trupe, s'a observat că în provincia aceasta se răspândește bubatul, și că boala a fost adusă de soldații întorși din Africa. Epidemia seceră în Tripolis jertfe numeroase.

La fondul Episcopul Nicolae Popea pentru masa învățăcelor meseriași, al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”, au mai dăruit: Stan Petra, învățăcel lăcătuș, Nic. Istrate, învățăcel măsar, Iie Muntean, V. Pleșa, Ioan Gerghel, învățăceli lăcătuși, fiecare câte 50 bani, Nic. Chiohernea (orig. din Grid), acum în Neu Philadelphia-Ohio (America) 3 cor. 50 fl., George Silea, învățăcel croitor 50 bani, texele ședinței literare festive (a 2-a) cor. 12.79 și V. Tordășianu, prez. dent 10 bani; iar la „Legatul T. L. Albini” pentru ajutorarea copiilor din Cut, aplicați la meserii, al acestui fond: Achim Oancea, învățăcel faur, Teodor Popa și Ioan Boariu, învățăceli cismari, câte 30 bani și Ioan Pienaru, învățăcel faur 20 bani.

Vânzarea obiectelor din palatele regale portugheze. Guvernul din Lisabona a anunțat parlamentului, că a hotărât să pună în vânzare toate obiectele aflate în palatele regale portugheze. Lucrurile care formează averea privată a exregelui Manuel și a mamei sale, se vor restitui proprietarilor. Vor avea însă mai întâi să replătească statului avansurile acordate pentru repositat rege Carlos în sumă de 20 mil. Comorile aparținătoare statului, care se vor vinde, cuprind și juvaerele coroanei. Se păstrează în castelul Necesidades. Valoarea lor se cifrează cu 16 milioane. Averele lui Dom Miguel, străbunul lui Manuel, sunt depuse la o bancă, și fac cam 10 milioane.

Concurs pentru primire în internat. În alumnul Dmke din Mekó se vor primi pe anul școlar 1912—13 cam 160 elevi gimnaziști, eventual normalști. Taxa de întreținere lunar 40 cor. Taxa de înscriere, medie și mobilă 40 cor. Rugărilor pentru primire, netimbrate, provizute cu atestat școlar, extras de botez, iar la elevii de cl. I. și cu atestat de vaccinare sunt a se înainta comisiunii de supraveghere a alumnului Dmke din Mekó până în 10 Iulie 1912. La dorință direcțiunea alumnului din Mekó servește cu prospect mai detaliat.

La fondul Reuniunii femeilor gr. or. române din Sibiu suburbiul Iosefin pentru înfrumusețarea bisericii au mai contribuit: Doamna Lilien Dr. Boiu 10 cor., Refra Popescu 4 cor., Anast. Boiu, dir. filalei „Albina” (Medias) 10 cor., Aurelia Filimon și Otilia Doctor, câte 1 cor., Ana Mancio 2 cor., iar ca membre pe viață s'au înscris Elena Pop și Elena Sirb cu taxa de 10 cor. Iar la fondul sârceilor administrat de Reuniunea noastră au dăruit Victor Tordășianu 3 cor., Ana Dr. Stan 2 cor., Ana Imbăruș 60 fileri, Virgil Imbăruș, învățător 30 fileri, Maria Moldovan, Maria Vintilă, Ana Pinciu și Ana Chiavar, câte 20 fileri, Doshia Avram 1 c. Le exprimăm tuturor sincere mulțămiri. Sibiu, la 11 Maiu 1912. *Victoria Boiu*, prez., Ana Imbăruș, casieră.

Cărți și reviste.

Transilvania, revista Asociațiunii, nr. I-II din 1912 are următorul cuprins: Vasile C. Osvad: Mișcarea cooperativă. Raport către comitetul central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” în urma încredințării date pentru studiarea mișcării cooperative din Ungaria, România și Bucovina în legătură cu darul de cor. 50,000 al domnului Vasile Stroescu. Ioan Bratu, inv.-dir.: Monografia școlii greco-orientale române din Tilișca. M. Străjanu: Hermann și Dorothea. I. Eneșcu: Cooperativele sătești. E. G.: Bibliografia istorică românească pe anii 1909—1911. A. B. Neorologari: 1. Ion Cavalier de Pușcariu. 2. Sidonia Muntean născ. Rșu. Însemnări: Pildă de educație economică, Notițe etimologice de Dr. Nicolae Drăganu. Partea oficială. Ilustrațiuni: Fotografii privitoare la monografia școlii din Tilișca.

Mersul trenurilor în Sibiu.

I. Plecare.

1. La *Oena*, băi: 2 d. e., 3-30 d. e., 9-08 seara. Dumineca și în sărbători mai pleacă la 9-00 înainte de amiază. Circulează până în 15 Sept.
2. Cătră *Copșa*, *Oena* (Budapesta, Brașov, Cluj): 7-46 dim., 7-04 seara.
3. Cătră *Copșa*, *Oena* (Budapesta, Brașov, Vinț) 1 d. e.
4. Cătră *Copșa*, *Oena* (Brașov, Cluj, Arad, Budapesta) 4-34 d. e., 11-10 noaptea.
5. La *Vinț*, Săliște: 10-35 n. de e.
6. Cătră *Vinț*, Săliște (Budapesta, Oradea, Teiu): 3-05 noaptea.
7. Cătră *Vinț*, Săliște (Budapesta, Arad, A. Iulia): 7-34 d. m., 4-51 d. e.
8. Cătră *Făgăraș* (T. roșu, Brașov) 4-20 noaptea.
9. Cătră *Făgăraș*-Brașov: 1-42 d. e.
10. Cătră *Turnu-roșu* (Căineni): 4-06 noaptea, 12-56 d. e.
11. Cătră *Agnita* (Sighișoara): 7-43 dim., 4-08 d. e.
12. Cătră *Cisnădie*: 5-21 dim., 7-30 dim., 1-29 d. e., 9-13 seara. (Dumineca și în sărbători mai pleacă la 3-56 d. e. Circulează până în 15 Sept.)

II. Sosire.

1. Dela *Oena*, băi: 3-17 d. e., 6-11 seara, 10-48 noaptea. Dumineca și în sărbători mai sosesse la 11-28 n. de a.
2. Dela *Copșa*, *Oena* (Budapesta, Brașov, Cluj) 11-55 n. de a., 5-22 d. e., 8-40 seara.
3. Dela *Copșa*, *Oena* (Budapesta Cluj): 7-25 dim.
4. Dela *Copșa*, *Oena* (Budapesta, Cluj, Arad, Brașov): 3-55 noaptea.
5. Dela *Vinț*, Săliște (Budapesta, Arad, A. Iulia): 6-45 dim., 11-39 n. de e., 4-29 d. e., 9-03 noaptea.
6. Dela *Făgăraș* (T. roșu, Brașov): 7-16 dim.
7. Dela *Făgăraș* (Brașov): 8-59 seara.
8. Dela *Turnu-roșu* (Căineni): 3-37 d. e., 10-27 noaptea.
9. Dela *Agnita* (Sighișoara): 6-46, dim., 2-36 d. e.
10. Dela *Cisnădie*: 7 dim., 1-18 d. e., 3-22 d. e., 10-44 noaptea. (Dum. și în serb., până în 15 Sept., mai sosesse la 8-03 seara).

Curs de muzică pentru dirigenți de cor.

Ofi iul protopresbiterial român gr.-or. din Lugoj, în conțelegere cu domnul I. Vidu învățător din loc, cu începere dela 1/14 Iulie 1912 deschide „Curs de muzică” pentru dirigenți de cor.

Acei domni, cari voiesc a lua parte la acest curs, sunt invitați a lua la cunoștință următoarele:

I.

1. Profesor propunător va fi învățătorul din Lugoj, d-l I. Vidu.

2. Prelegerile se vor începe la 1/14 Iulie 1912, și vor ține până la 31 Iulie st. v. (13 Aug. st. n.) a. c., va să zică o lună.

3. Orela de prelegere se vor ține în fiecare zi dela orele 9—11 a. m., (sfară de Dumineci și sărbători). Timpul de după amiez e rezervat pentru deprinderi în studiu.

II.

4. Fiecare participant este anunțat, că la sosire să fie provăzut cu o viol'nă. Acei cari au practicat până acum flautul, se pot lipsi de violină, înlocuind-o cu aceasta.

5. La finea cursului fiecare participant va primi un atestat oficial, cu calcul, estradat din partea oficiului protopresbiterial român gr.-or. din Lugoj, subscris și sigilat din partea șefului acestui oficiu și de profesorul propunător I. Vidu. Dorim prin aceasta, ca domii participatori să-și poată atesta participarea la acest curs și capacitatea în studiul muzicii.

III.

6. Taxa de curs e de 20 cor. douăzeci coroane, care are să fie trimisă la adresa d-lui I. Vidu învățător în Lugoj (Krasó-Szörény m.) cel mult până la 15 Iunie st. v. a. c. Această taxă va servi tot odată ca aviz de înscriere.

7. La caz dacă până la 15 Iunie st. vechiu nu se vor anunța cel puțin 10 participanți, atunci cursul nu se va ține, despre ceeace respectivii domni enunțați până la acest termen vor fi avizați și li se va retrimite taxa de curs.

8. Participanți vor avea cuartir gratuit la internatul de aici. Viptul îl vor primi tot în acest internat pe lângă o taxă de 40 cor. (patruzeci cor.) plătită anticipativ pe întreg timpul cursului. Aceia, cari eventual vor avea cuartirul și viptul pe la rudeni ori cunoscuți, au să avizeze aceasta deodată cu trimiterea taxei de curs.

9. Interniștii au să-și aducă cu sine: o perină, un cearceaf (lepedev) și o accoritoare.

Lugoj, la 16/29 Aprilie 1912.

Dr. G. Popovici
protopresbiter.

I. Vidu
învățător.

Prospect.

Adunarea generală extraordinară a institutului de credit și economii „Plugarul”, societate pe acțiuni în Săcădate (Oltzszakadát) în ședința sa din 12 Maiu st. n. a. c. a decis urcarea capitalului social dela 20,000 cor. la 50,000 coroane.

În acest scop se vor emite 300 acțiuni nouă dela numerii 201 până la 500 de câte 100 coroane.

Fiecare acționar actual are dreptul de preferință să opteze pentru atâtea acțiuni nouă, câte acțiuni vechi sunt trecute pe numele lui în registrele acționarilor.

Prețul acțiunilor se va răspunde în trei rate, și anume: prima rată la subscriere, a doua rată la 1 Octomvrie și a treia rată la 1 Decemvrie 1912.

De fiecare acțiune se va solvi câte 2 coroane, ca spese de emisiune, care sumă se va solvi deodată cu subscrierea. Acțiunile nouă nu vor participa la dividendul anului curent, ci acționarii vor primi 6% după sumele solvite, dela solvirea banilor până la ultima lui Decemvrie 1912.

Față de acționarii, cari nu vor solvi ratele regulat, se va aplica § 9 din statute.

Termenul de optare se fixează pe 20 Iunie st. n. a. c. Acțiunile, cari nu se vor subscrie până la acest termen, se vor vinde din partea direcțiunii în favorul fondului de rezervă cu suma de 132 cor. de bucată.

Ratele noiei emisiuni pentru acționarii vechi sunt următoarele: prima rată de 32 cor., a doua rată 40 cor. și a treia 30 cor., iar pentru acționarii noi prima rată de 42 cor., a doua rată 50 cor. și a treia rată 40 coroane.

Oltzszakadate, în 12 Maiu 1912.

(128) 1—1

Direcțiunea.

Publicare de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Veneratul Consistor arhidieezan sub Nr. 703 Școl. dto 26 Ianuarie 1912 și de comitat sub Nr. 1877/1912 să publice licitațiune minuendă pentru a se da în întreprindere edificarea școlii gr.-ort. din **Cornățel**, protopopiatul Sibiului.

Licitațiunea se va ținea **Duminică în 6/19 Maiu a. c.** la 2 ore p. m. în edificiul școlii.

Prețul de strigare este 9600 cor. în care sumă se cuprinde întreg materialul.

Peatra, cărămida, țigla și năsipul le dă comuna bisericească.

După suma aceasta are a se depune vadiu de 10% în bani gata sau hârtii de valoare.

Planul și preliminarul, precum și condițiunile de licitație se pot vedea la oficiul parohial.

Comitetul își rezervă dreptul a da în- treprinderea zidirei aceuia dintre minus ofer- renți, în care va avea mai multă încredere.

Reflectanții nu au dreptul de a pretinde nici un fel de spese ori diurne pentru căști- garea informațiilor, precum nici pentru par- ticiparea la licitație.

Cornățel, la 18 Aprilie st. v. 1912.

Pentru comitetul parohial:

George Simplăcean **Ioan Căliman**
paroh, președinte. episcop.

Nr. 215/1912 prot. Văzut:

Sibiul, în 24 Aprilie 1912.

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter.

(122) 3—3

Dentist

Virgil Muntean

Sibiul, Strada Măcelarilor,

în fața cu Tipografia și Librăria arhidiece- zană, intrarea prin strada **Quer Nr. 22.**

(126) 1—

Aduc la cunoștința On. public românesc, că mi-am mutat

cancelaria advocațională
în **IV., Veres-Pálné-u. 26.**

Cu deosebită stimă

Dr. Liviu Lința

advocat

în **Budapesta.**

(127) 2—3

VECHIA MEA

experiență este și rămâne, că pentru a alunga lănturile, precum a ajunge și a susține fraged o piele moale și un ten alb, nu există un să- pun mai bun ca săpunul renumit în lume, **Steckenpferd** din **Lapte de Crin**, marca cal pe băț de **Bergmann și Co., Tetschen a/Elbe.** Bucata cu 80 fil. se află în farmacii, drogerii, parfumerii și în alte prăvălii aparținătoare bran- sei. Asemenea e minunată aprobată și **Crema de Crin** a lui **Bergmann „Manera“** pentru sus- ținerea fragedă și albă a mânilor de dame; în tuburi a 70 fil. pretutindeni se află. (60) 9—40



Vezi așa... acestea sunt ori- ginalele tuburi de **Jacobi-Antinicotin.**

(106 b) 2—13

Favoritul mijloc de înfrumșetare a da- melor din elită este

CREMA-MARGIT
a lui **Földes.**

Această pomadă de obraz o folosește în toată lumea multe milioane de dame, fiind pe baza cercetărilor științifice cel mai nou produs de cremă pentru obraz, și după afirmarea renu- miților chemici e cel mai bun și nescricios mijloc pentru înfrumșetarea și rafinarea obra- zilor, cu cel mai rapid și sigur efect.

În restimp de vre-o câteva zile dispar toate crețele, lănturile, petele de fect și toate spușele. b) (86) 3—7

Crema Margit a lui Földes

înfrumșetează nu numai obrazii, ci îi îngrijește și scutește de toate influențele anotimpului, a soarelui și a vântului.

Contra imitațiilor se Vă ferțiți! — Se află în toată lumea. Un borcănel costă 1 și 2 cor. Săpun Margit 70 fil. Pudră Margit cor. 120.

Expediții postale prin producătorul:
Coloman de Földes,
farmacist în **ARAD.**

3¹/₂ Milioane coroane

poate câștiga fiecare, cumpărând următoarele lozuri:

- 1 Obligațiune de câștig cu premie convertită dela Banca Hipotecară Ungară,
- 1 Obligațiune de câștig cu premie dela prima Cassă de Păstrare Pestană d'n patrie și
- 2 lozuri Sanatorul Regina Elisabeta.

12 trageri anuale și anume:

5 Februarie, 25 Februarie, 1 Martie, 25 Aprilie, 5 Iunie, 25 Iunie, 1 Iulie, 25 August, 5 Octomvrie, 25 Octomvrie, 1 Noemvrie și în 27 Decemvrie.

CÂȘTIGURILE PRINCIPALE:

Coroane 1.000.000—, 500.000—, 400.000—, 300.000—, 2 câștiguri de 200.000—, 100.000— și 75.000—, etc.

Acestea 4 bucăți lozuri le vindem de prezent pe lângă:

48 rate lunare à 10 coroane.

După primirea ratei prime imediat trimitem cumpărăto- rului Lista legală de rate, în care este indicată Seria, Numărul și Litera lozurilor vândute, pe baza căreia Va participa res- pectivul la toate tragerile viitoare și eventualele câștiguri sunt în întregime ale lui. — După fiecare tragere controlăm punctual lozurile vândute de noi și eventualele câștiguri le vom aviza telegrafice și intrucât e posibil chiar și telefonice st. nostri cumpărători. — Rata primă e mai bine a ni se trimite prin mandat postal pe a cărui cupon trebuie indicată legibil și punc- tual adresa cumpărătorului. — Spre a ni se putea trimite ra- tele viitoare gratis, fără porto postal, trimitem fiecărui cu oca- ziunea estradării Listei de rate și cecuri postale. — Toate even- tualele câștiguri se esplătesc în bani gata la Cassa noastră.

Nici un moment să nu trăgănați cu comanda...

Noroc fără sfârșit și fără nici un risic!

Orice pierdere este eschisă, numai și numai de câștig poate fi vorba. — Toate comanda sunt a se adresa către

Ústredná Banka Účastinný Spolok,
Budapesta, VI., Váci-körút. 31.

(110) 4—4

A XXX-a ces. reg. priv.
LOTERIE DE CLASĂ

110.000 lozuri.

55.000 câștiguri.

Tot al doilea loz câștigă.

Câștigul cel mai mare:

1.000,000	200,000	80,000
600,000	100,000	70,000
400,000	90,000	60,000

și așa mai departe.

La clasa I-ă

tragerea în **22 și 24 Maiu.**

Recomandă și trimite lozuri originale cu prețurile oficioase de

los original:	1/8	1/4	1/2	1/1
pentru cor.	150	3—	6—	12—

Colectura principală

JULIUS FRIEDE & Co.

SIBIU
Str. Cîsnădiei 1

BRAȘOV
Str. Mănăstirii 23.

Comandele se efectuează în modul cel mai simplu prin mandat postal! La dorință lozurile se expediază și prin rambursă. La cerere cheuri postale, precum și planuri de joc se trimit gratuit și franco. Informațiuni gratuite.

(105) 4—4



130 filiale proprii în patrie și străinătate.

GHETELE „TURUL“

(89) 4—10

sunt

de clasa primă, elegante și de mare preț.

„TURUL“, fabrică de ghete,
societate pe acții în
Timișoara.

Cea mai mare fabrică de ghete din monarhie.

Filială: **SIBIU,**
Str. Cîsnădiei Nr. 20.